

خطبه اول

اعوذ باللّٰه السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَا يَبْلُغُ مَدْحَتَهُ الْقَائِلُونَ وَلَا يَحْصِي نِعْمَاءَهُ الْعَادُّونَ وَلَا يُوَدِّي حَقَّهُ الْمُجْتَهِدُونَ^۱ ثُمَّ الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلٰى سَيِّدِنَا وَنَبِيِّنَا الْعَبْدِ الْمُؤَيَّدِ وَالرَّسُولِ الْمَسْدُدِ الْمُصْطَفَى الْأَمْجَدِ أَبِي الْقَاسِمِ مُحَمَّدٍ (ص) وَعَلَى آلِهِ الْأَطْيَبِينَ الْأَطْهَرِينَ سَيِّمًا بِقِيَّةِ اللَّهِ فِي الْأَرْضِينَ.

توصیه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُونُوا مَعَ الصَّادِقِينَ»^۲ عباد الله أوصيكم ونفسي بتقوى الله و ملازمه امره و مجانبه نهيه همه‌ی شما نمازگزاران گرامی، برادران و خواهران ارجمند و خودم را به تقوا و پارسایی و رهایی از قید هواهای نفس و نواجس شیطانی و فرمان برداری خدا در همه احوال و شئون سفارش و دعوت می‌کنم. گرچه در خطبه‌های پیشین بحث ما در مباحث خانواده بود اما خطبه قبل به مناسبت ایام فاطمیه درباره حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) تنظیم و تقدیم شده بود. این خطبه هم به مناسبت همین ایام شریف، به بیان نکاتی در تکمیل مباحثی درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) اختصاص خواهد یافت.

۱. اعتقادات خاص و مشترک در مورد اهل بیت (علیهم السلام)

در مقدمه این مطلب را توجه داریم که اهل بیت پیامبر (علیهم السلام) به معنای خاص آن، بر محور فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نظم یافته است. فاطمه زهرا (سلام الله علیها) با همان مقاماتی که در حوزه شخصی، معرفت،

۱. نهج البلاغه، خطبه اول.

۲. توبه، ۱۱۹.

علم، دانش، عبادت و سیاست برای ایشان ذکر کردیم، محوری مهم در شکل‌گیری اهل‌بیت و خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) است. درباره خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و اهل‌بیت پاک ایشان، به همین معنای خاص، دو نوع اعتقاد در میان مسلمانان وجود دارد.

۱. اعتقادات خاص شیعه در مورد فاطمه (س) و ائمه اطهار (ع)

یک اعتقاد خاص است که مربوط به شیعه و پیروان مکتب اهل‌بیت (ع) است. ما اعتقادات ویژه‌ای در حوزه علم، معرفت، شخصیت، عصمت و طهارت درباره اهل‌بیت عصمت و طهارت داریم. این اعتقادات بسیار محکم و متقین است و مستند به ادله و براهین بسیار استواری است. نگاه خاص ما به ولایت و امامت و مقاماتی که برای اهل‌بیت قائل هستیم و در میان آن‌ها هم فاطمه زهرا (سلام الله علیها) مثل یک خورشید می‌درخشد به ادله بسیار قاطع و محکمی استناد داریم. این یک گروه از اعتقاد به خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) است.

۲. اعتقادات مشترک مذاهب اسلامی در باب ائمه اطهار (ع) و فاطمه زهرا (س)

اما باید غفلت نکنیم و بدانیم اعتقادات خاص ما از طریق روایات همه امت قابل اثبات است. درعین حال میان اکثریت قاطعی از امت اسلام از مذاهب اهل سنت، اعتقادات راسخی نسبت به خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) وجود دارد. ممکن است بخشی از این اعتقادات ما با آن‌ها تفاوت داشته باشد. ما روی اعتقادات خاص خودمان استدلال داریم و با برهان بر آن‌ها تأکید می‌ورزیم. اما درعین حال نگاه مثبت به خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم)، یک نگاه مشترک میان مذاهب اسلامی است. ما روایات و سنتی که از طرق اهل سنت نقل شده است کم نداریم و همان‌ها در میان گروه‌های وسیعی از امت اسلامی و همه مذاهب آن، مورد قبول و تأیید قرار گرفته است.

بنابراین از یک نگاه عام و کلی، مقوله اهل‌بیت اختصاص به شیعه ندارد. درست است که ما یک اعتقادات ویژه‌ای داریم اما یک نگاه کلی مثبت به خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) و از جمله فاطمه زهرا (سلام الله علیها) یک نگاه مشترک و عام است و مشخصاً چند نکته کلیدی در میان امت اسلامی درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) از امور مشترک است. اتفاقاً همین امور مشترک می‌توانند

میان امت اسلامی، وحدت و انسجامی ایجاد کنند و همه امت با پرهیز از تدروی‌ها و تکفیر و افراط، پیرامون پیامبر خدا (صلی الله علیه و آله و سلم)، قرآن کریم، قبله واحد و بخش زیادی از مسائل فقهی، اخلاق و احکام و از جمله یک نگاه مثبت به خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) اجتماع کنند. علیرغم اینکه ما به اعتقادات ویژه خودمان پایبند هستیم و بر آن‌ها پای می‌فشاریم، اما عقاید، احکام و اخلاق مشترک ما کم نیست و به‌خصوص درباره خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) این مشترکات قابل اعتنا و مهم است.

۱. شخصیت والای اهل بیت (علیهم السلام) در عبادت و معنویات

از جمله مسائلی که در مورد اهل بیت می‌توان به‌عنوان یک قانون مشترک و یک نگاه همگانی در امت اسلامی به شمار آورد، نگاه مثبت قاطبه عامه و برادران و خواهران اهل سنت نسبت به شخصیت عبادی، معنوی، روحی و بلندی مرتبه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و ائمه هدی (علیهم السلام) است. خصوصاً خمسه آل عبا و اصحاب کساء مورد احترام فوق‌العاده عموم و قاطبه مذاهب اسلامی است و جایگاه معنوی، اخلاقی و شخصیت این انوار طیبه و چهره‌های بزرگ ایشان در بسیاری از روایات و اخبار آن‌ها آمده است و مورد توجه و اهتمام خود آن‌ها به‌طور کامل و جامع است.

۲. مودت و محبت ذوی القربی

مقوله محبت آن‌ها و اینکه ما موظف به رعایت کرامت آن‌ها هستیم. جایگاه عاطفی و محبت آن‌ها بر اساس آیه شریفه «قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَى»^۳ باید در قلب‌ها و دل‌های هر مسلمانی جای داشته باشد. این هم از نکات مشترک است.

۳. مرجعیت علمی

همین‌طور تأکید داریم که این جایگاه معنوی و این قرب به رسول خدا (صلی الله علیه و آله و سلم) و این جایگاه شخصیتی، عاطفی و روحی که خاندان پیامبر دارند و قاطبه مسلمانان هم آن را قبول دارند، همین باید برای قبول

^۳ -سوره شوری، آیه ۲۳: بگو به ازای آن [رسالت] پاداشی از شما خواستار نیستم مگر دوستی در باره خویشاوندان.

مرجعیت علمی آن‌ها و توجه به دانش و بینش و اندیشه بلند خاندان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) در همه مباحث امت اسلام داشته باشد.

مرحوم آیت الله بروجردی از همین قم و از همین حوزه علمیه و با همه مقام و منزلت بلندی که در میان شیعیان داشت و مرجع یگانه عصر خود بود بر این مرجعیت علمی، عاطفی و اشتراک امت اسلامی در اعتنای به این خاندان بر این امور تکیه داشتند. امروز هم مراجع عظام و بزرگان ما بر این مقوله مشترکات امت اسلام از جمله در حوزه اهل بیت تأکید دارند. در خصوص فاطمه زهرا (سلام الله علیها) - که در خطبه قبل در پنج محور به روایاتی اشاره شد - هم در محور علمی و معرفتی، هم در محور عصمت و طهارت مطلقه، هم در محور عبادت و بندگی خدا، هم در محور اخلاق فردی و خانوادگی و هم در محور اجتماعی و سیاسی شواهد و مستندات را تقدیم کردیم و جایگاه رفیع فاطمه زهرا (سلام الله علیها) به شکل خیلی خلاصه و گذرا در آن خطبه تقدیم شد.

۴. جایگاه رفیع فاطمه زهرا (س) نزد پیامبر خدا (ص)

آنچه امروز با مقدمه‌ای که عرض کردم می‌خواهم بر آن بیفزایم این است که در خصوص فاطمه زهرا (سلام الله علیها) شاید صد گزاره، صفت و ویژگی مشترک بین شیعه و سنی نقل شده است. برادران بزرگواری که با منابع علمی آشنا هستند کتاب‌های متعددی در دسترس دارند که می‌توانند به آن مراجعه کنند. کتابی هم مدتی قبل مجمع تقریب مذاهب اسلامی منتشر کرد بنام کتاب (السنه النبویه فی مصادر المذاهب الاسلامیه)^۴ که این کتاب در ۲۰ مجلد است. یک مجلد قطور آن، روایات مشترک شیعه و سنی درباره اهل بیت یعنی فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و ائمه دوازده‌گانه (علیهم السلام) را نقل کرده است. یک موسوعه جذاب و جالبی است که زیر نظر برخی

^۴ - به یقین اجرای این طرح که توسط دو شخصیت بزرگ عالم اسلام، آیت الله العظمی بروجردی (ره) - مرجع بزرگ جهان تشیع - و شیخ محمود شلتوت (ره) - رئیس دانشگاه الازهر مصر - بیش از نیم قرن قبل مطرح گردیده بود گام بلندی در تقریب مذاهب اسلامی و وحدت حقیقی بین مسلمانان خواهد شد. این مجموعه حاصل تلاش و مجاهدت علمی جمعی از محققان و پژوهشگران پژوهشگاه مطالعات تقریبی وابسته به مجمع تقریب مذاهب اسلامی است که در مدت قریب به ۱۳ سال اخیر تدوین شده است. موسوعه مذکور که در طرح جدید ۲۰ جلدی - هر جلد مشتمل بر حدود ۱۰۰۰ صفحه - منتشر شده است، متضمن ۶۲ جزء در موضوعات گوناگون اعتقادی، تفسیری، فقهی، سیاسی، اجتماعی، حقوقی، اقتصادی، اخلاقی و تاریخی است.

از بزرگان تدوین و چاپ شده است. در همان جلدی که مربوط به بیان و نقل روایات شیعه و سنی و در شأن ائمه هدی و فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است حدود سیصد و پنجاه صفحه درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) و مسائلی که به طور مشترک شیعه و سنی در شأن فاطمه زهرا (سلام الله علیها) آمده است روایات عدیده‌ای نقل کرده است.

من این گزاره‌ها و این توصیفاتی که در این کتاب از مصادر فریقین درباره فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نقل شده است را شمارش کرده‌ام. بیش از صد صفت و ویژگی تقریباً به شکل یگانه و مشترک هم شیعه نقل کرده‌اند و عین یا نظیر آن را برادران اهل سنت ما نقل کرده‌اند. اگر ما این صد صفت را جمع کنیم در عمده‌ی مباحث و مسائل می‌بینیم که در مصادر و منابع عامه و اهل سنت فضائل بسیار مهم و برجسته‌ای در شأن فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نقل شده است. بعد با یک دقت جدیدی اگر کسی مراجعه کند خواهد دید که اگر ما منابع اهل سنت را تفکیک کنیم و بگوییم منابع درجه یک که همه‌ی آن‌ها قبول دارند عمدتاً صحاح سته است (برادران اهل سنت، شش کتاب اصلی دارند). در آن شش کتاب در مورد فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بیش از ده تا بیست صفت و ویژگی کلیدی نقل شده است. همین منشأ این شده است که عموم مسلمانان و مذاهب اسلامی و در پیشگاه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) عرض ادب و تواضع دارند و اگر از معدودی از افراطی‌ها و تکفیری‌ها بگذریم که با این نگاه فاصله دارند، قاطبه امت اسلامی دارای این نگاه تجلیل آمیز هستند. اگر همه منابع آن‌ها را ببینیم بیش از صد صفت، عین شیعه نقل کرده‌اند.

از جمله نکات مهمی که در منابع معتبر و دست‌اول برادران اهل سنت آمده است، رابطه عاطفی، معرفتی و دوستی فوق‌العاده میان پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) با فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است. این بانوی جوان در میان همه خویشان، نزدیکان و اصحاب پیامبر از یک علاقه و محبت وافری از سوی پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) برخوردار بود تا آنجا که این روایت را همه نقل کرده‌اند که آنگاه که پیامبر به مسافرت می‌رفت آخرین کسی که با او وداع می‌کرد فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بود و هرگاه از جنگ و سفری بازمی‌گشت اولین کسی که با او ملاقات می‌کرد فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بود.^۰

^۰ - علامه مجلسی، بحار الانوار، ج ۴۳، ص ۴۰

همین طور عایشه می‌گوید فاطمه زهرا (سلام الله علیها) شبیه‌ترین انسان‌ها به پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود و هرگاه در میان همسران پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) نشستند بودیم، فاطمه زهرا (سلام الله علیها) که وارد می‌شد پیامبر جلوی او می‌ایستاد و او را در کنار خود قرار می‌داد.^۶ آنگاه که درهای متصل به مسجد بسته شد در خانه فاطمه زهرا (سلام الله علیها) بازماند.^۷

همین طور نقل‌های گوناگون که این قرب و منزلت را نشان می‌دهد. همین طور روایاتی که در صحیحین و دیگر کتب سته آمده است در مورد مباحله، آیه تطهیر^۸، اصحاب آل کساء و وصف سیده نساء اهل الجنة یا سیده نساء العالمین در منابع اصلی برادران اهل سنت ما آمده است.^۹ همین طور فاطمه زهرا (سلام الله علیها) محور خشنودی و غضب پیامبر (صلی الله علیه و آله و سلم) بود.^{۱۰} این گوشه‌ای از فضائل بلندی از فاطمه زهرا (سلام الله علیها) است که نقل شده است.

خوب در آستانه شهادت حضرت فاطمه زهرا (سلام الله علیها) هستیم و سرور ارجمندمان ذکر مصیبت انجام دادند و بنده هم جمله کوتاهی عرض کنم السلام علیک ایتها الصدیقه الطاهره الزهراء شاید متقن‌ترین و سوزناک‌ترین سخن در عزای فاطمه زهرا (سلام الله علیها) همان کلمات زیبای امیر مؤمنان در خطبه ۲۰۲ نهج البلاغه باشد. در این خطبه امیر مؤمنان (علیه السلام) در فراغ پیامبر روضه خوانده‌اند. در عزای مالک اشتر، عمار و بزرگانی که به شهادت رسیده‌اند حضرت سوگواری و اظهار تأثر و تأسف کرده‌اند. اما در میان روضه‌های علی و سوزهای علی هیچ‌کدام به مرتبه این خطبه ۲۰۲ در عزای فاطمه زهرا (سلام الله علیها) نمی‌رسد آنگاه که بانوی کرامت‌ها فاطمه زهرا (سلام الله علیها) در قبر نهاد خطاب به پیامبر عرض کرد: «قَلَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ

^۶ - بانوی نمونه اسلام فاطمه زهرا، ابراهیم امینی، ص ۱۰۸ و ۱۰۹.

^۷ - کلینی، محمد بن یعقوب، الکافی، ج ۵، ص ۳۴۰.

^۸ - سوره احزاب، آیه ۳۳

^۹ - المستدرک علی الصحیحین، ج ۳، ص ۱۷۰، ح ۴۷۴۰؛ صحیح مسلم، ج ۵، ص ۵۷ ذیل ح ۹۹؛ أسد الغابة، ج ۷، ص ۲۲۳، رقم ۷۱۷۵. به نقل از منتخب فضائل النبی و اهل بیته، ۱۴۲۳ق، ص ۲۶۵؛ صدوق، محمد بن علی، معانی الأخبار، ص ۱۰۷، انتشارات جامعه مدرسین، قم، ۱۳۶۱ ش؛ مغربی، حسین بن محمد، البدر التمام شرح بلوغ مرام، ج ۵، ص ۴۴۳، دارالهجر، چاپ اول، ۱۴۲۴ق.

^{۱۰} - پیغمبر صلی الله علیه و آله فرمود: «فانما هی فاطمة بضعة منی یرینی ما اربها و یوذینی ما آذاها» فاطمه پاره وجود من است، هر چیز که او را ناراحت می‌کند مرا ناراحت می‌کند، و هر چه او را آزار دهد مرا می‌آزارد. (صحیح بخاری، کتاب النکاح (باب ذب الرجل عن ابنته). مضمون این دو حدیث در بسیاری از کتب معروف مانند خصائص نسائی، فیض الغدیر، کنز العمال، مسند احمد، صحیح ابی داود و حلیه الاولیاء آمده است)

عَنْ صَفِيَّتِكَ صَبْرِي وَ رَقِّ عَنْهَا تَجَلُّدِي إِلَّا أَنَّ فِي التَّاسِي لِي بَعْظِيمٍ فُرْقَتِكَ ...» پیامبر خدا طاقت من تمام شد، صبر به پایان رسید، دیگر صبر ندارم در فراق فاطمه. یا رسول الله این امانت به تو برگردانده شد امانتی که تو به من سپرده بودی امروز آن را به تو برگرداندم. اما ای رسول الله فاطمه به تو خواهد گفت که چگونه جمع شدند برای هضم و محو او، اما شاید فاطمه همه چیز را نگوید، یا رسول الله این امانت را بگیر اما این امانت را به گونه‌ای به من دادی که امروز آن طور نیست با پهلوی شکسته به سوی شما می‌آید شاید همه دردها را به تو نگوید تو خوب از او سؤال کن شاید بگوید که بر فاطمه چه گذشت.^{۱۱} «إلا لعنه الله على القوم الظالمين «وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ»^{۱۲}

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ^{۱۳}

^{۱۱} - أَنَّهُ قَالَهُ عِنْدَ دَفْنِ سَيِّدَةِ النَّسَاءِ فَاطِمَةَ ع كَالْمَنَاجِي بِهِ رَسُولَ اللَّهِ ص عِنْدَ قَبْرِهِ السَّلَامِ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَنِّي وَ عَنِ ابْنَتِكَ النَّازِلَةِ فِي جَوَارِكِ وَ السَّرِيعةِ اللَّحَاقِ بِكَ قَلَّ يَا رَسُولَ اللَّهِ عَن صَفِيَّتِكَ صَبْرِي وَ رَقِّ عَنْهَا تَجَلُّدِي إِلَّا أَنَّ فِي التَّاسِي لِي بَعْظِيمٍ فُرْقَتِكَ وَ فَادِحِ مُصِيبَتِكَ مَوْضِعَ تَعَرُّ فَلَكَذَّ وَ سَدَّتْكَ فِي مَلْخُودَةِ قَبْرِكَ وَ فَاصَتْ بَيْنَ نَحْرِي وَ صَدْرِي نَفْسُكَ فَ إِنَّا لِلَّهِ وَ إِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعُونَ فَلَقَدْ اسْتَرْجَعْتَ الْوَدِيعَةَ وَ أَخَذْتَ الرَّهِيْنَةَ أَمَّا حُزْنِي فَسَرْمَدٌ وَ أَمَّا لِيْلِي فَمَسْهَدٌ إِلَى أَنْ يَخْتَارَ اللَّهُ لِي دَارَكَ الَّتِي أَنْتَ بِهَا مُقِيمٌ وَ سَنُنَبِّئُكَ ابْنَتَكَ بِتَضَافُرِ أَمْتِكَ عَلَى هَضْمِهَا فَأُحْفِهَا السُّوَالُ وَ اسْتَحْزِيرُهَا الْحَالُ هَذَا وَ لَمْ يُظَلِّ الْعَهْدُ وَ لَمْ يَخُلْ مِنْكَ الدُّكْرُ وَ السَّلَامُ عَلَيْكُمَا سَلَامٌ مُودَعٌ لَا قَالٍ وَ لَا سَيِّمٍ فَإِنْ أَنْصَرَفَ فَلَا عَنْ مَلَالَةٍ وَ إِنْ أُفِيمَ فَلَا عَنْ سُوءِ ظَنٍّ بِمَا وَعَدَ اللَّهُ الصَّابِرِينَ. (ابن ابی الحديد، شرح نهج البلاغة، ج ۱۰، ص ۲۶۵)

^{۱۲} - سورة شعراء، آیه ۲۲۷

^{۱۳} . سورة كوثر

خطبه دوم

اعوذ بالله السميع العليم من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على سيدنا و نبينا و حبيب قلوبنا و طيب نفوسنا و شفيع ذنوبنا ابي القاسم المصطفى محمد و على مولانا علي بن ابيطالب و على الصديقة الطاهرة فاطمة الزهراء و على الحسن و الحسين سيدي شباب اهل الجنة و على الائمة المسلمين على بن الحسين و محمد بن علي و جعفر بن محمد و موسى بن جعفر و على بن موسى و محمد بن علي و على بن محمد و الحسن بن علي و الخلف القائم المنتظر حججك على عبادك و أمنائك في بلادك ساسة العباد و أركان البلاد و أبواب الايمان و أمناء الرحمن و سلالة النبيين و صفوة المرسلين و عترة خيرة رب العالمين صلواتك عليهم اجمعين.

السلام عليك يا بنت ولي الله، السلام عليك يا أخت ولي الله، السلام عليك يا عمه ولي الله، السلام عليك يا بنت موسى بن جعفر و رحمة الله و بركاته.

توصيه به تقوا

اعوذ بالله من الشيطان الرجيم بسم الله الرحمن الرحيم «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَ لَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ»^{۱۴} عِبَادَ اللَّهِ أُوصِيكُمْ وَ نَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَ مِلَازِمَةِ أَمْرِهِ وَ مَجَانِبَةِ نَهْيِهِ

همگان و شما عزیزان و خودم را بار دیگر به تقوای الهی، اصلاح نفس، تهذیب اخلاق و توجه به خداوند توصیه و دعوت می‌کنم. امیر مؤمنان بعد از توصیه به تقوای الهی در خطبه ۱۹۱، بیش از ۲۰ صفت را درباره دنیا بیان کردند.

^{۱۴} -سوره آل عمران، آیه ۱۰۲.

چرا می‌گوییم تقوا داشته باشید و پرهیز خداوند پیشه کنید؟ برای اینکه دل بستگی به دنیا، دل دادن به یک ستون لرزانی است. هر کس به دنیا تکیه داد بر ستون لرزانی تکیه داده است. در ادامه می‌فرماید: «حَالُهَا اِنْتِقَالَ وَ وَطْأَتُهَا زِلْزَالٌ» حال دنیا حال گذر و زیر و رو شدن است. گام‌های دنیا، زلزله برانگیز است. همیشه دنیا در حال زلزله و زیر و رو شدن و تحول است. دل به این دار زلزله‌خیز نمی‌شود بست. «وَ عَرْضُهَا ذُلٌّ وَ جِدُّهَا هَزْلٌ» عزت دنیا هم ناچیز است و ذلت است چه رسد به ذلت آن. عزت دنیا هم چیزی ندارد. مقام و ثروت و جایگاه دنیا هیچ است. آن کس که به مقام و ثروت و شهوت دنیا دل بست باید چشم بصیرت باز کند و بداند که حقیقت ملکوتی آن ذلت است و جدی‌های آن شوخی است چون ماندگار نیست. «وَ عَلُوْهَا سُفْلٌ» و بلندی‌های آن پایین است. کسی به بالاترین درجه هم برسد اگر پشتش به خدا نباشد آن بلندی هیچ است. «دَاوْرٌ [حَرْبٍ] حَرْبٍ وَ سَلْبٍ» دنیایی که همه چیز را از شما خواهد گرفت و هیچ چیزی را در دست ما باقی نخواهد گذاشت. «وَ نَهْبٌ وَ عَطْبٌ أَهْلُهَا عَلَى سَاقٍ وَ سِيَّاقٍ» می‌فرماید: مردم در دنیا در مشقت هستند. پایان این دنیا هم ارتحال به آن عالم است و اگر دقیق ببینید خیلی از خوشی‌های دنیا اصلش ناخوشی است. ما به هم می‌رسیم و از هم جدا می‌شویم. درگذر نسل‌ها، آدم‌ها به هم می‌رسند و با سرعت از هم جدا می‌شوند و این حقیقت دنیا است و نباید به این دنیا دل ببندیم.

خدایا به ما توفیق شناخت دنیا و بریدن از دنیا و دل بستن به خدا عنایت و کرامت برما.^{۱۵}

مناسبت‌ها

در دو محور مطالبی را عرض می‌کنم:

۱. بزرگداشت راهپیمایی عظیم بیست و دوم بهمن

باید خداوند را بر حضور پرشکوه ملت ایران در راهپیمایی عظیم ۲۲ بهمن شاکر باشیم. باید از شما مردم شریف، از همه طبقات و از همه گروه‌ها که در این میدان آزمون، صحنه امتحان، جایگاه وحدت و صمیمیت ملت شرکت کردند تشکر کنیم. این راهپیمایی همه دنیا را خیره کرد. در حالی که ما در سال‌های درگذر از حرف و حدیث‌ها و پیمان‌شکنی‌ها و درگذر از تحریم‌های سخت بیگانگان بوده و هستیم و آن‌همه حرف و توطئه‌ای که ما شاهد بودیم،

^{۱۵} - سید رضی، محمد بن حسین، نهج البلاغة (صبحی صالح)، ص ۲۸۵

ناگهان ملت مثل یک سیل خروشان در صحنه یک آزمایش الهی فارغ از هرگونه علایق و سلایقی، حضور پیدا کرد. این جلوه مردم‌سالاری دینی است. این آزمایش بزرگی بود که ملت از آن سرفراز بیرون آمد. ما هم در قم، هم در تهران و هم در صدها شهر و هزاران روستا شاهد این بودیم که پیر و جوان، زن و مرد با سلایق و علایق گوناگون، غیرمسلمانان از همه مذاهب، از همه فرق و طبقات در یک صحنه پرشکوه حضور پیدا کردند و این جشن بزرگ انقلابی و اسلامی را رونق بخشیدند. آفرین بر ملتی که چنین تفکیک می‌کند و این‌گونه با بصیرت در عرصه اقتدار و صلابت امت حضور پیدا می‌کند.

نکاتی که در این حضور وجود دارد عبارت‌اند از:

۱. حضور کم‌نظیر امت اسلامی

ما شاهد شکوه سراسری این راهپیمایی به شکل کم‌نظیر بودیم. مسئولان راهپیمایی ۲۲ بهمن می‌گفتند ما با آمار و ارقام دقیق می‌گوییم که این حضور چند درصد برجسته‌تر و قوی‌تر بود.

۲. کیفیت بالای این حضور

کیفیت این حضور هم یک کیفیت بالایی بود. در کنار آن ما شاهد این بودیم که همه آمدند و در کنار حضور این ملت، در خیلی از کشورهای اسلامی هم‌پیمانان اسلام ناب و انقلاب اسلامی حضور پیدا کردند. شیعه و سنی و گروه‌های مختلف در کشورهای منطقه و غیر منطقه اظهار خشنودی کردند و در این حرکت بزرگ اسلامی و انقلابی همراهی کردند.

۳. به دست آوردن دستاوردهای والا

این حضور پرشکوه ملت شریف دارای دستاوردهایی بود که عبارت‌اند از:

۱. تقویت اقتدار ملی

اولاً تقویت اقتدار شماسست. ملت ایران در برابر همه توطئه‌ها اقتدار بیشتری پیدا کرد.

۲. به اوج رساندن امنیت کشور

خیلی تلاش کردند که امنیت مثال‌زدنی شما را بشکنند و راهپیمایی ۲۲ بهمن آبی بر آتش این فتنه‌ها بود و امنیت کشور ما را به اوج رساند. اقتدار ما امنیت ما تحکیم پیدا کرد.

۳. انسجام بیشتر ملت

وحدت ملی، هم‌دلی مردم و روح انقلابی در ۲۲ بهمن به اوج رسید.

۴. تجدید پیمان با آرمان‌های امام و رهبری

پیمان با امام و رهبری از پیام‌های بزرگ راهپیمایی ۲۲ بهمن بود. آفرین بر این ملت.

۴. توجه به نکات مهم راهپیمایی ۲۲ بهمن

در این زمینه باید به چند نکته توجه کنیم:

۱. بالا بردن جایگاه انقلاب اسلامی در همه عالم

این راهپیمایی جایگاه ملت ایران و انقلاب را در همه عالم بالا برد.

۲. حضور گسترده مردم، نفی اشکالات موجود نیست

این حضور و عهد و میثاق با انقلاب، امام و رهبری بود. اما مطالباتی که از قوای سه‌گانه و مسئولان گوناگون است جای خود دارد. این راهپیمایی نفی اشکالات نبود، بلکه پیمان با اساس نظام بود که ملت از خود نشان داد. این راهپیمایی، مظهر یک روح وحدت و صمیمیت ملی در همه اقشار جامعه بود. پیام این راهپیمایی به بدخواهان این ملت، اغتشاشگران و امریکا این بود که ملت در دفاع از آرمان‌های خود هرگز کوتاه نخواهد آمد و عقب نخواهد نشست. ما امیدواریم که مسئولان و دست‌اندرکاران در همه‌ی جایگاه‌ها، قدر این ملت را بدانند و بجای رفتن به حواشی ناروا و بی‌توجهی به خواسته‌های ملت به اساس انقلاب بپردازند. امروز ما به این نیاز داریم که این وحدت

عمیق‌تر شود، بازار ارز کنترل شود و مبارزه با مفاسد به صورت کاملاً جدی پیگیری شود. نیازها و مسائل متعدد و مهمی در کشور وجود دارد که باید مورد توجه قرار بگیرد.

در یک کلام، پیام راهپیمایی ۲۲ بهمن، عزم و استواری بر آرمان‌های اسلام و انقلاب اسلامی بود.

۲. محکومیت اقدامات دولت بحرین

در عرصه بین‌الملل به صورت فشرده عرض کنم. ما شاهد تضيیقات و محدودیت‌های روزافزون در بحرین نسبت به شیخ عیسی قاسم و جوانان بحرین هستیم. دولت بحرین باید بداند که ملت‌های مسلمان این وقایع را دنبال می‌کنند و تحمل امت اسلامی و ملت ایران در این جور و جفایی که به مردم عزیز بحرین روا داشته می‌شود طبعاً حدی دارد و امیدواریم که مجامع بین‌المللی برای این ظلم روزافزون چاره‌ای بیندیشند.

۳. لزوم هوشیاری امت اسلامی نسبت به تعرضات اخیر اسرائیل

تعرضات اسرائیل به غزه و اخیراً به سوریه را داشتیم. باید همه دقت و توجه کنیم و کشورهای اسلامی به هوش باشند. اسرائیل از این فرصت‌ها بهره می‌گیرد و می‌خواهد قدم به قدم برای ضربه زدن به امت اسلامی به جلو بیاید. لذا همه باید در برابر او بایستیم.

۴. تأکید بر غیرقابل مذاکره بودن صنایع دفاعی کشور

مسائل دفاعی و صنایع موشکی ما همه‌روزه در اروپا و امریکا مورد بحث و تحلیل قرار می‌گیرد. بارها گفته شده است، امروز هم جناح‌ها، جریان‌های مختلف و مسئولان باید قاطعانه این را بدانند که کیان و عزت ما در آینده این است که صنایع دفاعی ما روی پای خود بایستد. ما هرگز آماده برجامی در مورد این امور نیستیم.

شما در برجام امتحان خوبی ندادید. ترامپ که امتحانش بد بود و آمریکا در این امر رفوزه شد. اروپایی‌ها هم روی حرف‌ها و تعهدات خود به صورت کامل و درست نمی‌ایستند. ما هرگز نباید در صنایع دفاعی خود کوتاه بیاییم و ملت ما باید بر سر مقاومت در این مسئله ایستادگی کند، هوشمندانه مقاومت کند و جلوی این تعرض دشمن به صنایع دفاعی‌مان را بگیرد. آن‌ها هم بدانند رهبر و ملت ما در این قضیه هرگز کوتاه نخواهند آمد.

۵. محکومیت دخالت‌های آمریکا در امور داخلی کشور

دخالت‌های امریکا در مسئله اغتشاشات اخیر و بیانیه دیروز وزارت خارجه در مورد اصحاب فتنه، اموری است که همه آن‌ها دخالت در امور داخلی کشور ماست. شما باید این دخالت‌ها را کنار بگذارید تا ملت ایران شما را بپذیرد و بداند که در دل امت اسلامی چیزی جز نفرت از امریکا، صهیونیسم و سیاست‌های شوم شما نیست و روزی این نفرت مقدس انشالله کاخ‌های شما را ویران خواهد کرد.

نسئلك اللهم و ندعوك باسمك العظيم الاعظم الاعز الاجل الاكرم يا الله ... يا ارحم الراحمين. اللهم ارزقنا توفيق الطاعة و بُعد المعصية و صدق النيّة و عرفان الحرمة اللهم انصر الاسلام و اهله و اخذل الكفر و الكفار و المنافقين. اللهم انصر جيوش المسلمين و عساكر الموحدين اللهم اغفر المؤمنين و المومنات و المسلمين و المسلمات، الاحياء منهم و الاموات، به امت اسلام قوت، قدرت و شجاعت اقدام در برابر این همه مظالم عنایت بفرما، خائنان به امت اسلامی را مفتضح و منکوب بفرما، خدایا دل‌های ما را به انوار ایمان و معرفت خود روشن بفرما، مراجع درگذشته، درگذشتگان از این جمع، شهدای دفاع مقدس، انقلاب اسلامی، مدافع حرم و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما، ما را ادامه‌دهنده راه آنان مقرر بفرما، ضمن شکرگزاری از باران رحمتت، باران رحمتت را باز نازل بفرما، گناهان ما را ببخش، پیروزی‌های جبهه مقاومت را شیرین‌تر بفرما، خدایا از همه خادمان اسلام در سراسر جهان اسلام این رشادت و مجاهدت‌ها قبول بفرما، ارواح تابناک شهدا و امام شهدا را با اولیای خودت محشور بفرما، مریضان و جانبازان را شفای عاجل عنایت بفرما، توبه و انابه ما را بپذیر و گناهان ما را ببخش و بیمارز، خدایا باران رحمت و برکتت را بر ما نازل بفرما، به ما توفیق انابه و تضرع در پیشگاهت کرامت بفرما، همه شرور و آفات را از امت اسلام و مقاومت اسلامی و از ملت عزیز و شریف ایران دور بدار، مسئولان را در خدمت خالصانه به ملت شریف توفیق روزافزون عنایت بفرما، خدمتگزاران به اسلام، مقام معظم رهبری، مراجع عظام و خدمت‌گذاران به کشور و اسلام را مؤید و منصور بدار، خدایا سلام ما را به محضر مولا و آقیمان حضرت ولیعصر ارواحنا فداه ابلاغ بفرما و در فرج نورانی‌اش تعجیل بفرما.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ قُلْ هُوَ اللّٰهُ اَحَدٌ اللّٰهُ الصَّمَدُ لَمْ یَلِدْ وَلَمْ یُولَدْ وَلَمْ یَكُنْ لَهُ کُفُوًا اَحَدٌ^{۱۶}

^{۱۶}. سوره اخلاص